

בעקבות ראש הממשלה מנחם בגין בתל אביב

מחוז ירושלים

כתב: חנוך שרביט

עיבוד ועריכה: זיוה בן ברוך, חדווה בן סיני ורונית בין

עריכה לשונית: אפרת חבה

"אחרי מותי אני מקווה שאזכר מעל לכול כמי שמנע מלחמת אחים – זה חשוב בעיניי יותר מהפיקוד על המחתרת, מראשות הממשלה, מחוזה השלום ומחוק רמת הגולן " (מדבריו של מנחם בגין בשיבת ממשלה שדנה בנושא מפוני ימית, 1982)

רעיון מרכזי

חיויו של מנחם בגין שזורים בתולדות הציונות, בהקמת מדינת ישראל ובאירועים מכוננים בה. בגין עצמו מיזג באישיותו פנים רבות, ואלו באו לידי ביטוי בתפקידים השונים שמילא: נציב תנועת בית"ר בפולין, מפקד האצ"ל, ראש האופוזיציה שנים רבות ולבסוף גם ראש ממשלה. הסיור המוצע מתייחס לתחנות חשובות בחיויו של בגין: המאבק המר בין הסוציאליסטים לרוויזיוניסטים, פיקוד על מחתרת האצ"ל וההתקפה על יפו, פרשת אלטלנה, היציאה מהמחתרת אל העבודה הדיפלומטית בכנסת, הנאומים המכוננים וראשות הממשלה, ולבסוף החזרה הביתה – שסימלה את ירידתו הדרמטית מבמת העשייה הציבורית. דרך תחנות אלו, ננסה ליצור מבט שלם על אחד האנשים שהשפיעו על מדינת ישראל ושהשפעתם ניכרת עד ימינו.

תיאור ההליכה במסלול

המסלול מתחיל באנדרטה לזכר **ארלוזורוב (1)**, הניצבת במקום שבו נרצח, סמוך לחוף הילטון. משם נלך דרומה לאורך הטיילת (טיילת שלמה להט) לאורך 1.3 ק"מ עד **ללוח זיכרון לאירוע אלטלנה (2)**. נרד מעט אל בליטת החוף שמול **שגרירות ארצות הברית** לתצפית דרומה לכיוון יפו (3). משם נלך בכיוון דרום-מזרח לאורך 1.2 ק"מ עד למצודת זאב (מכון ז'בוטינסקי, רחוב **המלך ג'ורג' (38) (4)**). נמשיך בכיוון צפון-מזרח עוד כקילומטר ונגיע אל **כיכר רבין** (בעבר נקראה כיכר מלכי ישראל) (5). נסיים בהליכה דרומה לאורך 800 מטר לרחוב **רוזנבאום 1 (6)**, אל הבית שבגין חזר אליו מכורח פנימי.

חבל ארץ: מישור החוף, תל אביב

אורך המסלול: 6 שעות פעילות

נקודת התחלה: חוף הילטון, תל אביב

נקודת סיום: רחוב רוזנבאום 1, תל אביב

עונה מומלצת: כל השנה, מומלץ במיוחד סמוך לתאריכים הקשורים בחיויו של בגין (לידה: 16.8.1913, פטירה: 9.3.1992).

מגבלות: אין

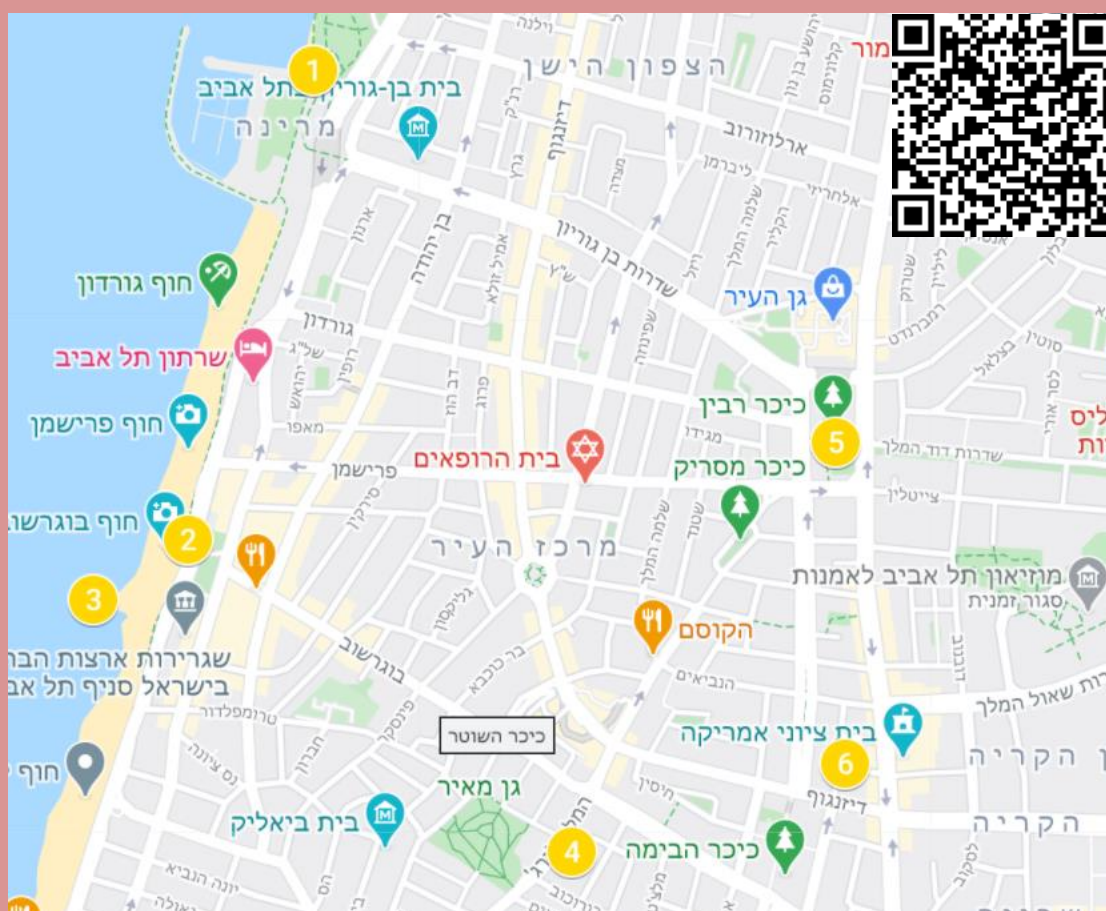
דרגת קושי: מיועד לכולם

נגישות: נגיש

ציוד מיוחד: אין

אתרים בתשלום: אין

מפת המסלול

תיאור האתרים שבמסלול

אנדרטה לזכר ארלוזורוב (1)

האנדרטה מורכבת מזוגות של דגמי דיונות עשויים ברונזה, הדיונות מוצבות זו על גבי זו ויוצרות עמוד פראי המזכיר את רכס הכורכר המתנשא מאחורי האנדרטה. בראש העמוד דגם עיר צומחת ומתפתחת.

בימיו של בגין, התנהל ויכוח חריף בתוך התנועה הציונית בין הסוציאליסטים (תנועת העבודה) לרוויזיוניסטים. אחד מציוני הדרך הקשים ביותר בוויכוח זה הייתה פרשת רצח ד"ר חיים ארלוזורוב בתחילת קיץ 1933.

בגיל 16, בהיותו עוד בפולין, בחר מנחם בגין לחבור לרוויזיוניסטים והצטרף לתנועת בית"ר של ז'בוטינסקי והרוויזיוניסטים. החלטה זו תשפיע על כל מהלך חייו. הוא יהיה למפקד המחתרת המתחרה להגנה - מחתרתה של תנועת העבודה. כשיצא מהמחתרת, יהיה לראש אופוזיציה עיקשת וחדה מול בן גוריון. עשרות שנים יעברו עד שיזכה למהפך שאליו ייחל זמן רב ויתפוס בהגה השלטון כראש ממשלה.

קישור לתחנה הבאה: בגין הכיר בוויכוח המר שבין שתי התנועות וראה בו ויכוח לגיטימי, על אף שכלל התכתשויות מילוליות קשות. אולם, לנגד עיניו ניצב תמיד תנאי אחד: רק לא מלחמת אחים!

לוח זיכרון לאירוע אלטלנה (2)

להרחבה בנושא: <https://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=10860>

בגין היה על האוניה אלטלנה ולאחר האירוע הקשה מיהר לשאת נאום. את נאומו סיים במילים: "אני קורא לאחיי לא לפתוח באש... לא תהיה מלחמת אחים בעוד האויב בשער..." באחרית ימיו, ציין בגין את הקריאה הזו כהישג הגדול ביותר שלו: "אחרי מותי, אני מקווה שאזכר מעל לכול כמי שמנע מלחמת אחים – זה חשוב בעיניי יותר מהפיקוד על המחתרת, מראשות הממשלה, מחוזה השלום ומחוק רמת הגולן" (מתוך ישיבת ממשלה שעסקה בנושא מפוני ימית, 1982).

קישור לתחנה הבאה:

מנהיגותו של בגין, שבאה לידי ביטוי בפרשייה זו, התבטאה עוד בצעירותו, בהיותו נציב בית"ר בפולין, והתחזקה עם מינויו למפקד האצ"ל.

בליטת החוף שמול סניף תל אביב של שגרירות ארצות הברית (3)

בנקודה זו, אפשר לצפות לעבר יפו.

כחודש לפני הכרזת המדינה, השיג האצ"ל את אחד מהישגיו הגדולים ביותר: השתלטות מלאה על מרחב תל אביב בעקבות ההתקפה על יפו.

הישג זה היה לנקודת שיא בפעולות הארגון – שבראשו עמד בגין באותה עת ובארבע השנים שקדמו לה. פעילותו של בגין התבצעה על אף רדיפה בלתי פוסקת אחריו מצד המשטרה הבריטית ועל אף ההבטחה לפרס כספי לזה שסייע ללכידתו.

קישור לתחנה הבאה: עם הקמת המדינה ויציאתו של בגין מהמחתרת, התחזקה מנהיגותו. בגין נכנס מייד אל הזירה הפוליטית כמנהיג "חירות", ומפלגתו הובילה את האופוזיציה למפלגת מפא"י של תנועת העבודה במשך עשרות שנים.

מצודת זאב (בית ז' בוטינסקי), רחוב המלך ג'ורג' 38/4

הערה: מומלץ לצפות אל הבניין מגן מאיר הסמוך.
בניין זה היה מוקד הפעילות של תנועת החירות ושל תנועות נוספות הקשורות אליה. כיום מאכלסים את הבניין מנגנוני תנועת הליכוד, יורשתה הפוליטית של חירות.
מנחם בגין היה חבר כנסת מאז הקמת המדינה ועד לשנת 1983 – במשך 35 שנה. 29 שנים מתוכן הוא ישב באופוזיציה ורוב הזמן היה מנהיגה הבלתי מעורער.
קישור לתחנה הבאה: בגין נשא נאומים בכיכר מלכי ישראל (כיכר רבין כיום), ביניהם "נאום הצ'צ'חים", שסייע לליכוד לזכות בניצחון בבחירות. נרצה לבחון את הישגיו של מנחם בגין כראש ממשלה במהלך שש השנים שבהן כיהן בתפקיד.

כיכר רבין (5)

שש שנותיו של בגין כראש ממשלה היו רוויות עשייה. הוא הצליח להוביל מהלכים היסטוריים: [הסכם שלום עם מצרים](#), [חוק יסוד ירושלים בירת ישראל](#), [הפצצת הכור בעירק](#), [חוק רמת הגולן ומבצע שלום הגליל](#). עשייה נמרצת זו הופסקה באחת בהודעתו על רצונו לפרוש מהחיים הפוליטיים בישיבת הממשלה.
קישור לתחנה הבאה: ההכרזה של בגין על רצונו לפרוש מהחיים הפוליטיים הכתה בתדהמה את תומכיו. עד היום לא ברור מדוע החליט בגין לפרוש. השערות שונות הועלו בדבר הסיבה להתפטרותו.

בית בגין ברחוב רוזנבאום 1 (6)

בבית זה התגורר בגין במרבית שנותיו עד שנתמנה לראשות הממשלה.
הפרישה של בגין מראשות הממשלה ומהכנסת וחזרתו הביתה הייתה פתאומית ולא מוסברת. יש הטוענים שהמהלך קשור למותה של עליזה רעייתו. יש הטוענים שזה קשור לדיכאון קליני שבגין סבל ממנו מאז ילדותו ושהחמיר בשנים האחרונות לחייו. תשע שנים מאוחר יותר, בשנת 1992, נפטר בגין ואז התגלתה בקשתו: "בבוא היום, אני מבקש לקבור אותי בהר הזיתים, ליד מאיר פיינשטיין ומשה ברזני". זו הייתה בקשתו האחרונה של מנחם בגין.

טבלת פעילות יום השדה:

מקום הפעילות	נושא הפעילות	תיאור הפעילות	הערות	זמן	ציוד מיוחד
אנדרטה לזכר ארלוזורוב	פתיחה, תנועת העבודה והרוויזיוניסטים, בגין בוחר בדרך בעשייה הציבורית	א. המדריך יושיב את התלמידים בצד האנדרטה ויבקש מאחד התלמידים לקרוא את הכתוב בצידה. לאחר מכן יבקש מתלמידים נוספים לקרוא קטעי עיתונות המתארים את רצח ארלוזורוב ואת תגובת מנהיגי תנועת העבודה (מומלץ מהעיתון "דבר" מתאריך 18.6.1933). ב. התלמידים יעמדו בשורה: כל תלמיד יקבל 2 פתקים בצבעים שונים, אחד יסמן בעד ואחד יסמן נגד. צד אחד של המורה יהיה מחנה תנועת העבודה וצד שני יהיה מחנה הרוויזיוניסטים. המורה יציג שאלות שהיו נתונות במחלוקת בין שתי התנועות. התלמידים יצטרכו להביע דעתם באמצעות הפתקים ואז להיעמד בצד של המחנה שבו הם תמכו. לאחר כל שאלה, התלמידים יתייצבו מחדש לפי המחנה שבו תמכו. בסוף, כל התלמידים יעמדו במעגל וכל אחד יאמר באיזה מחנה תמך יותר פעמים (אפשר גם להיעמד לפי מחנות). ג. המורה ישאל את התלמידים לאיזה מחנה ראה בגין את עצמו שייך ויסכם.		15 דק'	1. קטעי עיתונות (נספח א') 2. פתקים בצבעים
לוח זיכרון לאירוע אלטלנה	אירוע אלטלנה	א. המורה ישלח את התלמידים לאנדרטה ויבקש שכל תלמיד יכתוב שאלה אחת על האירוע המתואר שם. ב. שו"ת אלטלנה: התלמידים ישאלו את השאלות והמורה יענה. כך הסיפור יועבר בצורה מעניינת. ג. המורה יסכם בדברי בגין:	חובה להדגיש בסיכום את דברי בגין	20 דק'	-

			"אחרי מותי אני מקווה שאזכר מעל לכול כמי שמנע מלחמת אחים." ד. אפשר להוסיף בסעיף א': המורה יגיד לתלמידים שאפשר לכתוב שאלה ואפשר לכתוב קביעה או דעה על האירוע. הדעות יושמעו בסיום הסיפור.		
תמונה של בגין מחופש לרב חרדי (הרב ישראל ססובר). ב. המורה יקריא את הכרונולוגיה של בגין: נציב תנועת בית"ר בפולין, מפקד האצ"ל, חבר כנסת, ראש האופוזיציה, ראש ממשלה. המורה ישאל באיזו מן התקופות הנ"ל שימש בגין רב חרדי. ג. המורה יראה לתלמידים את פלקט המבוקשים של הבריטים (נספח ג') ויבקש מהם למצוא את תמונתו של בגין. ד. כל חולייה תקבל מידע על פעולה אחת של האצ"ל כגון הפריצה לכלא עכו, פיצוץ מלון המלך דוד וכו'. עליה להכין הצגה בת 2 דקות שתספר על הפעולה שבה עסקה.	בגין כמפקד האצ"ל	תצפית לעבר יפו	אפשר בהחלט לשלב את תחנות 2 ו-3 לתחנה אחת	20 דק'	תמונה של בגין מחופש לרב ישראל ססובר (נספח ב'). כרטיסיות מידע על פעולות אצ"ל כמספר חברי החוליות (נספח ד').
מעגל של"ח – השילומים מגרמניה: א. המורה יתאר את הדילמה כשאלה היפותטית (כאילו לא עמדה לדיון במציאות) וישאל את התלמידים לדעתם – מה השיקולים לכאן ולכאן? ב. בשלב שני, המורה יגלה לתלמידים ששאלת השילומים הייתה דילמה אמיתית במדינת ישראל הצעירה. המורה ישאל: מה לדעתכם הייתה דעתו של בגין בסוגיה? אפשר ורצוי לשלב ציטוטים מדברי בן גוריון ובגין בסוגיה ולשאול את התלמידים שאלות הבנה.	בגין כחבר כנסת וכמנהיג האופוזיציה	מצודת זאב – גן מאיר		20 דק'	ציטוטים מדברי בן גוריון ובגין בנושא השילומים מגרמניה (נספח ה')

	20 דק'	אפשר לשלב בכרטיסיות הסבר קצר על כל פעילות (נספח ו').	חלוקה לחוליות : כל חולייה תקבל כרטיסיות שיעסקו בחמש פעולותיו הבולטות של בגין כראש ממשלה : הסכם השלום עם מצרים, חוק יסוד ירושלים בירת ישראל, חוק הגולן, הפצת הכור בעירק, מבצע שלום הגליל. בשלב ראשון, עליהם לסדר את הכרטיסיות בסדר כרונולוגי. לאחר מכן עליהם לסדר לפי סדר חשיבותן בעיניהם. לסיום, כל נציג חולייה יצטרך להסביר בדקה את הבחירה של קבוצתו.	הישגי בגין כראש ממשלה	כיכר רבין
דפים של צוואת בגין בכתב סתרים כמספר החוליות (נספח ז')	15 דק'		צוואתו של בגין והתרשמות התלמיד מהסיור : א. כל חוליה תקבל דף ובו צוואתו של בגין והבעת רצונו להיקבר בהר הזיתים. הצוואה תהיה כתובה בכתב סתרים (גימטריה, כתב עברי קדום, צורות וכו') ועל התלמידים יהיה לפענח אותה. ב. בחלק השני של הדף, כל תלמיד מחברי החוליה יציין פעילות, אמירה או החלטה בחייו של בגין שהיא משמעותית בעיניו. ג. אפשר לקיים סבב או דיון פתוח בהתייחסות למשימה שבסעיף הוקדם : מדוע מה שבחרת משמעותי בעיניך?	סיכום	בית מנחם בגין ברחוב רוזנבאום

מתואר כאן יום שדה מלא על כל ששת התחנות שבו. אפשר כמובן לקצר ולאחד בהתאם
למסגרת הזמן וליכולת.

נספח א'- לצפייה בכתבות העוסקות ברצח ארלוזורוב, ניתן להכנס לאתר הספרייה הלאומית של אוניברסיטת ת"א בעזרת הקישור הנ"ל, לבחור "לצפייה בעיתון", ולהקליד את הנושא "רצח ארלוזורוב". <https://web.nli.org.il/sites/JPress/Hebrew/Pages/davar.aspx>

נספח ב' – בגין מחופש לרב ישראל ססובר

נספח ג' – פלקט המבוקשים של השלטון הבריטי

נספח ד' – כרטיסיות על פעולות האצ"ל

פרשת הסרג'נטים

פרשת הסרג'נטים הייתה שיאה של מערכת חטיפות של בריטים על ידי האצ"ל. לאחר שאושר גזר דינם של שלושת אסירי המחותרת שנתפסו בפריצה לכלא עכו, החליט האצ"ל לנסות להצילם על ידי חטיפת שני סמלים בריטיים ברחובות נתניה. הכוחות הבריטיים ערכו חיפושים נרחבים והטילו עוצר על האזור, אולם לא מצאו את הסמלים החטופים. ב-29 ביולי, הועלו לגרדום מאיר נקר, אבשלום חביב ויעקב וייס. 13 שעות אחר כך, הוצאו להורג בתלייה שני הסמלים במקום שבו הוסתרו. מאז פעולה זו ועד תום המנדט הבריטי בארץ ישראל, לא ביצעו הבריטים הוצאות נוספות להורג.

פיצוץ מלון המלך דוד

ב-22 ביולי 1946, בתגובה לשבת השחורה, פוצץ האצ"ל את האגף הדרומי של המלון הירושלמי, שבו שכנו המזכירות הראשית של הממשלה הבריטית והמפקדה הצבאית. כדי חלב ובהם מטעני חבלה המחוברים למנגנון שהיה הוצבו סמוך לעמודי התמך של הבניין, בתוך מסעדה ששכנה בקומה הראשונה. בשעה 12:37 הופעלו המטענים, והאגף הדרומי של הבניין התמוטט על יושביו. בניגוד לפעולות רבות אחרות של האצ"ל נגד מוסדות ממשלתיים, הפיצוץ במלון המלך דוד אירע באמצע היום, כאשר המקום היה מלא עובדים. אזהרה ששוגרה מבעוד מועד לא נענתה, ומספר ההרוגים הגיע כנראה ל-91.

ליל ההלקאות

בדצמבר 1946, נגזר על צעיר מן האצ"ל עונש של 18 שנות מאסר ו-18 מלקות. האצ"ל מימש איום שפרסם, ולאחר שהולקה העצור, חטפו אנשי הארגון קצינים בריטיים בערים שונות ברחבי הארץ והלקו אותם. אחרי הפעולה, שכונתה "ליל ההלקאות", הבריטים לא הלקו עוד יהודים.

הפריצה לכלא עכו

בארבעה במאי 1947, נערך אחד המבצעים הגדולים של הארגון - הפריצה לכלא עכו. יחידה בת 23 אנשים, בעזרת אסירי אצ"ל ולח"י הכלואים במבצר, פרצו אותו והביאו לבריחת 41 אסירי מחתרת (חלקם נתפסו מחוץ לכלא והיו שנהרגו בבריחה). עימם נמלטו גם אסירים פליליים ערביים רבים. המבצע זכה לתהודה עולמית. שלושה מהמתקיפים שנתפסו – מאיר נקר, אבשלום חביב ויעקב וייס – נשפטו למוות ונתלו.

פיצוץ מועדון הקצינים בירושלים

אצ"ל הגביר את פעולותיו בתחילת שנת 1946 והתקיף 18 יעדים בריטיים: מחנות צבא, מתחמים, צירים וכלי רכב. בין היתר, הותקפו ביום אחד חמישה מחנות צבא בירי מנשק קל וממרגמות. התקפה בולטת הייתה פיצוץ מועדון הקצינים בירושלים (בית גולדשמידט), אשר שכן באחד מאזורי בווינגרד השמורים שבירושלים. כתוצאה מהריסת הבניין נהרגו 17 איש, בהם קצינים בכירים בבולשת. בפעולה זו נמנע לראשונה האצ"ל מפרסום אזהרה מוקדמת לפני הפיצוץ.

נספח ה' – ציטוטים מדברי בן גוריון בנושא השילומים מגרמניה

בן גוריון, מתוך נאום על בימת הכנסת

למעלה מששה מיליונים יהודים הומתו בעינויים, ברעב, בהרג ובחנק המוני. רבים נשרפו, נקברו חיים, לא ריחמו על זקנים, נשים וילדים, ותינוקות נגזלו מזרועות אמותיהם והוטלו לתוך הכבשנים. ולפני הרצח ההמוני והשיטתי, בשעתו ולאחריו בא השוד; אף הוא בהיקף עצום, ללא תקדים... פשע בעל ממדים עצומים כאלה אין לו כפרה בשום פיצוי חמרי. כל פיצוי שהוא, ויהא גדלו אשר יהיה, אין בו שילומים על אבדן חיי אדם או כפרה על סבל ויסורים של אנשים ונשים, ילדים, זקנים וטף... אולם העם הגרמני, גם אחרי מיגור שלטונו של היטלר, עודנו מוסיף ליהנות, גם במערב וגם במזרח, מפירות הטבח והביזה, השוד והגזל של היהודים שנרצחו... ממשלת ישראל רואה עצמה חייבת לתבוע מהעם הגרמני להחזיר הרכוש היהודי שנגזל... בל יהיו רוצחי עמנו גם יורשיו.

מנחם בגין, מתוך נאום בעצרת המונים נגד הסכם השילומים

בני ירושלים, אזרחי ישראל,

הערב עומד לקרות המקרה המחפיר ביותר בתולדות עמנו. בשעה מרה זו נעביר לנגד רוחנו את אבותינו הקדושים, אמהותינו הטובות ותינוקותינו שהובלו במיליונים לטבח על-ידי השטן שיצא מתחתית הגהינום להחריב את שארית עמנו. לא היה אכזר אחד בעולם אשר העיז להגיע למעשה תועבה בממדים כפי שנעשו על-ידי המרצחים הגרמנים. את אבי הזקן, יחד עם חמש-מאות יהודי בריסק, הוציאו אל הנהר וטיבעו שם. נערות תמימות נקברו חיים כשראשיהן למטה. תינוקות נקרעו מזרועות אמהותיהם ונשלחו אלי כבשן ואש. לא הרג בלבד היה כאן, זו היתה התעללות גסה וברבריות מאין כמוה, מעשה אשר אין מילים בפי אנוש לתאר את עומק הזוועה, שאין לו תקדים בהיסטוריה.

והנה היום הזה, ארבע שנים לאחר האתחלתא דגאולה, עומד ראש הממשלה העברי ומודיע כי ילך לגרמניה בכדי לקבל כסף, כי ילך בעד בצע כסף למכור את כבוד עם ישראל ולהטיל עליו חרפת עד.

הם אומרים שקמה ממשלה גרמנית חדשה, שאיתה אפשר לדבר, לנהל משא-ומתן ולחתום על הסכם. לפני בוא היטלר לשלטון הצביע עברו העם הגרמני. בצבא הגרמני שירתו 12 מיליון נאצים. אין גרמני אחד שלא רצח את אבותינו. כל גרמני הוא נאצי. כל גרמני הוא רוצח. אדנאואר הוא רוצח, גוסטרף - הוא רוצח. כל עוזריו מרצחים הם.

אך זהו החשבון שלהם: כסף, כסף, כסף! בעד כמה מיליונים דולרים עומדת להיעשות התועבה. הם יבטיחו אולי להקים "סולל בונה" חדש, אך זה יימס ויבוזבז תוך זמן קצר, ואיפה הם יקחו עוד ששת מיליונים יהודים בכדי לקחת כספים מאת רוצחיהם? הן זוהי זוועת הזוועות.

נמצא אתנו פרופסור קלאוזנר, אחד מגדולי ההיסטוריונים בישראל, והוא יעיד: האם מאז מעשה פילגש בגבעה נעשתה תועבה גדולה אחרת מזו אצל העם העברי? האם נעשה פילוג עמוק יותר בתוך עמנו ממעשה זה? הם עומדים לחתום על הסכם עם גרמניה ולומר שגרמניה זה עם, ולא מה שהיא: עדר זאבים ששניו טרפו ואכלו את עמנו, אף על פי שהדם ההוא נשפך כמים, לא היה לשווא. הוא נתן לנו את הכוח לקום נגד המשעבד הבריטי. כי תמיד שאלנו את עצמנו, במה טובים אנו מאבותינו השחוטים, למה הם מתים ואנו חיים. הדם ההוא, הקדוש והמקודש, לימדנו מלחמה והדריכנו על במות אויב. ובזכות הדם ההוא נהפך לראש הממשלה בן-גוריון העריץ הקטן והמניאק הגדול, שאינו מוסר לעצמו דו"ח על עומק השואה ועל חומרת הסכנה. כיצד ניראה בעיני העמים כשקלוננו יצא לרבים, כי הלכנו אל רוצחי אבותינו לקבל עבור דמם כסף?

הסכם שלום עם מצרים

הסכם שעליו חתמו נשיא מצרים אנואר סאדאת, ראש ממשלת ישראל מנחם בגין ונשיא ארצות הברית ג'ימי קרטר, על מדשאות הבית הלבן ב-26 במרס 1979. חתימת ההסכם הייתה רגע שיא בתהליך שהחל עם ביקור נשיא מצרים סאדאת בישראל בנובמבר 1977 ונאומו בכנסת והסתיים ב-1982 עם השלמת פינוי חצי האי סיני והעברתו לידי מצרים.

חוק הגולן

חוק שחוקקה הכנסת ב-14 בדצמבר 1981 ובו נקבע כי "המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה יחולו בשטח רמת הגולן". החוק הביא לסיומן 14 שנים של ממשל צבאי ברמת הגולן.

תקיפת הכור הגרעיני בעירק

התקיפה בוצעה באמצעות מטוסים שהמריאו מבסיס חיל האוויר "עציון". המטוסים טסו 1,100 ק"מ מעל ערב הסעודית. בפעולה, הושמד הכור העירקי והיא הביאה לביטול תוכנית הגרעין העירקית ולהסרת האיום הפוטנציאלי על מדינת ישראל.

מלחמת לבנון הראשונה – מבצע שלום הגליל

המלחמה הביאה להגליית מפקדות אש"ף לתוניס ולחיסול רוב הכוח הצבאי של הארגונים הפלסטיניים. 654 חיילי צה"ל נהרגו במהלך מלחמת לבנון. המלחמה ומהלכיה עוררו ביקורת פנימית קשה בישראל מצד גורמים שונים.

נספח ז' – צוואת בגין בכתב סתרים

צוואת בגין

יחיאל יקירי,

בבוא היום, הואל נא לקרוא באוזניהם של יקירי נפשי, ידידים וחברים את בקשתי זו:
אני מבקש לקבור אותי בהר הזיתים, ליד מאיר פיינשטיין ומשה ברזני.
והריני מודה לך, ולכל מי שיעשה לקיום הבקשה.

שלך באהבה

מ. בגין

צוואת בגין (כתב סתרים):

10 200 10 100 10 30 1 10 8 10
50 10 200 10 100 10 30 300 40 5 10 50 7 6 1 2 1 6 200 100 30 1 50 30 1 6 5 ,40 6 10 5 1 6 2 2
: 6 7 10 400 300 100 2 400 1 40 10 200 2 8 6 40 10 4 10 4 10 ,10 300 80
200 10 1 40 4 10 30 , 40 10 400 10 7 5 200 5 2 10 400 6 1 200 6 2 100 30 300 100 2 40 10 50 1
10 50 7 200 2 5 300 40 6 50 10 10 9 300 50 10 10 80
5 40 6 10 100 30 5 300 70 10 300 10 40 30 20 30 6 ,20 30 5 4 6 40 10 50 10 200 5 6
5 300 100 2

5 2 5 1 2 20 30 300

50 10 3 2 .40